

RAMOWY PROGRAM KURSU W DZIEDZINIE MEDYCYNY RODZINNEJ

Celem kursu w dziedzinie medycyny rodzinnej, zwanego dalej „kursem”, jest uzupełnienie wiedzy na temat udzielania świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, zwanej dalej „POZ”, oraz doskonalenie lub nabycie umiejętności niezbędnych do udzielania świadczeń POZ przez lekarzy posiadających specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie pediatrii, specjalizację I stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej lub specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych – w zakresie celów POZ określonych w art. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2527).

I. Założenia organizacyjne kursu w dziedzinie medycyny rodzinnej

1. Kurs jest realizowany w formie e-learningowej.
2. Potwierdzeniem realizacji poszczególnych części tematycznych kursu jest karta przebiegu kursu w dziedzinie medycyny rodzinnej, zwana dalej „kartą przebiegu kursu”. Karta przebiegu kursu jest przygotowywana przez organizatora kursu na podstawie:
 - 1) listy wygenerowanej automatycznie na podstawie logowania uczestników na platformie e-learningowej;
 - 2) listy uczestników kursu, którzy zaliczyli końcowy sprawdzian testowy, zwany dalej „sprawdzianem”.
3. Kierownikiem naukowym kursu jest lekarz specjalista w dziedzinie medycyny rodzinnej z co najmniej 5-letnim doświadczeniem pracy w POZ.
4. Kurs trwa maksymalnie 8 godzin dydaktycznych dziennie, nie licząc przerw. Godzina dydaktyczna trwa 45 minut.
5. Sprawdzian trwa 115 minut i jest przeprowadzany w ostatnim dniu kursu.
6. Organizator kursu pozyskuje kadrę dydaktyczną oraz zapewnia niezbędny sprzęt dydaktyczny. Gwarantuje przy tym, że uczestnikom kursu zostanie przekazana wiedza zgodna z planem nauczania oraz uczestnicy kursu osiągną wymagane umiejętności praktyczne.
7. Organizator kursu przestrzega regulaminu kursu. W regulaminie tym są określone szczegółowy sposób prowadzenia kursu, prawa i obowiązki kadry dydaktycznej oraz uczestników kursu, a także przebieg sprawdzianu.
8. Warunkami niezbędnymi do ukończenia kursu są potwierdzenie uczestnictwa w zajęciach oraz zaliczenie sprawdzianu.

II. Treści nauczania

1. **Organizacja POZ w Rzeczypospolitej Polskiej oraz funkcjonowanie przychodni POZ:**
 - a) organizacja systemu ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) ramy formalno-prawne POZ w Rzeczypospolitej Polskiej: ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799), ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 930), ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581), ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. poz. 1078), ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.):
 - definicja, zadania i uprawnienia lekarza POZ,
 - zespół POZ – zadania i współpraca, w tym zakres świadczeń gwarantowanych w POZ realizowanych przez lekarza POZ, pielęgniarkę POZ i położną POZ, koordynacja opieki realizo-

wanej przez zespół POZ, stała wymiana informacji o świadczeniobiorcy, planowanie wspólnych działań mających na celu zachowanie zdrowia, profilaktykę chorób, rozpoznawanie i leczenie chorób oraz rehabilitację świadczeniobiorcy, wydawanie skierowań na realizację zabiegów i procedur medycznych – realizowane przez członków zespołu POZ w zakresie ich kompetencji,

- c) umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia – zakres świadczeń zdrowotnych w ramach POZ,
- d) zależność między różnymi elementami systemu opieki zdrowotnej i świadczeniami gwarantowanymi z zakresów, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- e) organizacja i funkcjonowanie przychodni POZ – organizacja pracy, wyposażenie w sprzęt, aparaturę medyczną i produkty lecznicze, warunki lokalowe, wymagany personel,
- f) orzecznictwo lekarskie w ramach POZ oraz wydawanie zaświadczeń lekarskich:
 - podstawy i ogólne zasady orzekania lekarskiego,
 - zakres orzeczeń,
 - orzekanie o niezdolności do pracy i zasady wystawiania zwolnień lekarskich,
 - przepisy szczególne i ich interpretacja w kontekście odpowiedzialności zawodowej lekarza,
 - zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka lub ucznia oraz zaświadczenie dotyczące leczenia specjalistycznego dziecka lub ucznia – wydawane w związku z ubieganiem się pełnoletniego ucznia lub rodzica ucznia o uruchomienie instrumentu wsparcia dziecka i jego rodziny,
- g) zasady wystawiania recept i zleceń na wyroby medyczne, zasady refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych,
- h) aspekty prawne postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
- i) zasady stwierdzania zgonu i wystawiania dokumentów z tym związanych,
- j) zasady prowadzenia i udostępniania dokumentacji medycznej, w tym elektronicznej dokumentacji medycznej,
- k) obowiązki związane z zapobieganiem chorobom zakaźnym,
- l) prawa pacjenta,
- m) tajemnica lekarska,
- n) prawa lekarza,
- o) odpowiedzialność zawodowa lekarza,
- p) badania diagnostyczne w POZ – wykaz świadczeń medycznej diagnostyki laboratoryjnej lub diagnostyki obrazowej i nieobrazowej oraz budżet powierzony.

2. Opieka koordynowana w POZ:

- a) ramy formalno-prawne opieki koordynowanej,
- b) organizacja opieki koordynowanej, w tym w zakresie:
 - nadciśnienia tętniczego, niewydolności serca, przewlekłej choroby niedokrwiennej serca oraz migotania przedsionków,
 - cukrzycy,
 - astmy oskrzelowej i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc,
 - niedoczynności tarczycy oraz diagnostyki guzków pojedynczych i mnogich tarczycy,
- c) realizacja wizyt kompleksowych,
- d) tworzenie Indywidualnego Planu Opieki Medycznej.

3. Rozwiązania cyfrowe, opieka zdalna i telemedycyna w POZ:

- a) definicja oraz zastosowanie telemedycyny w praktyce lekarza rodzinnego,
- b) podstawy prawne teleporady w POZ,
- c) zasady udzielania świadczeń zdrowotnych na odległość,
- d) rozwiązania technologiczne i nowości w opiece sprawowanej nad pacjentem w POZ za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności,
- e) wybrane aspekty praktyczne:
 - e-zwolnienia, e-recepty, e-skierowania, e-karta szczepień, inne e-dokumenty obowiązkowe w systemie ochrony zdrowia,
 - organizacja telemedycyny,
 - bezpieczne kanały komunikacji,
- f) najczęstsze błędy w stosowaniu rozwiązań cyfrowych i sygnały alarmowe.

4. Szczepienia dzieci i dorosłych:

- a) ogólne zasady wykonywania szczepień,
- b) organizacja punktu szczepień, transport i przechowywanie szczepionek,
- c) rodzaje szczepionek,
- d) kalendarz szczepień (Program Szczepień Ochronnych na dany rok), indywidualizacja kalendarza szczepień,
- e) szczepienia obowiązkowe i zalecane,
- f) szczepienia dorosłych,
- g) szczepienia w grupach ryzyka,
- h) szczepienia podróżnych,
- i) szczepienia kobiet w ciąży,
- j) bezwzględne i względne przeciwwskazania do szczepienia,
- k) niepożądane odczyny poszczepienne (NOP), system zgłoszeń NOP,
- l) rozmowa z pacjentami na temat szczepień,
- m) aspekty prawne szczepień.

5. Postępowanie w nadwadze i otyłości:

- a) rozpoznawanie otyłości i jej powikłań – różnice w kryteriach klasyfikowania nadwagi i otyłości,
- b) postępowanie w nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży,
- c) wywiad z pacjentem chorującym na nadwagę lub otyłość,
- d) sposób rozmowy z pacjentem o konieczności leczenia nadwagi i otyłości,
- e) reguła 5A – jej znaczenie i wykorzystanie w praktyce,
- f) zmiana stylu życia w prewencji i leczeniu nadwagi i otyłości – wytyczne dotyczące rodzaju i długości trwania aktywności fizycznej oraz zmiany sposobu żywienia,
- g) terapia behawioralna w leczeniu nadwagi i otyłości,
- h) farmakoterapia w leczeniu nadwagi i otyłości,
- i) chirurgia bariatryczna,
- j) planowanie i monitorowanie leczenia pacjenta z nadwagą lub otyłością,
- k) prowadzenie pacjentów po operacji bariatrycznej,
- l) współpraca w zespole terapeutycznym, w skład którego wchodzi lekarz rodzinny, dietetyk, psycholog, trener i inni profesjonaliści – możliwości i ograniczenia,
- m) nowe trendy i aktualności w leczeniu nadwagi i otyłości.

6. Wybrane problemy stomatologiczne dla lekarzy POZ:

- a) diagnostyka w stomatologii (wady rozwojowe, budowa układu stomatognatycznego),
- b) choroby tkanek twardych zębów oraz przyzębia,
- c) zapalenia tkanek miękkich i kości (swoiste i nieswoiste),
- d) torbiele tkanek miękkich i kości szczęk,
- e) choroby gruczołów ślinowych,
- f) choroby stawu skroniowo-żuchwowego,
- g) urazy zębów, następstwa urazów twarzy,
- h) stany przedrakowe i nowotwory jamy ustnej i kości szczęk,
- i) opieka stomatologiczna i profilaktyka w okresie dziecięcym.

7. Wybrane zagadnienia zdrowia publicznego w POZ:

- a) badania przesiewowe w różnych grupach wiekowych:
 - program profilaktyki chorób układu krążenia – zasady realizacji,
 - profilaktyka gruźlicy,
 - programy badań przesiewowych w kierunku chorób nowotworowych,
 - inne programy profilaktyczne,
- b) programy polityki zdrowotnej, programy zdrowotne i programy lekowe,
- c) promocja zdrowia, w tym edukacja zdrowotna,
- d) zdrowie psychiczne, w tym rozpoznawanie problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie tym problemom.

III. Plan nauczania wraz z rozkładem zajęć

Lp.	Tematyka zajęć	Liczba godzin dydaktycznych (liczba dni)
1	Organizacja POZ w Rzeczypospolitej Polskiej oraz funkcjonowanie przychodni POZ	16 godzin dydaktycznych (2 dni)
2	Opieka koordynowana w POZ	8 godzin dydaktycznych (1 dzień)
3	Rozwiązania cyfrowe, opieka zdalna i telemedycyna w POZ	7 godzin dydaktycznych (1 dzień)
4	Szczepienia dzieci i dorosłych	16 godzin dydaktycznych (2 dni)
5	Postępowanie w nadwadze i otyłości	15 godzin dydaktycznych (2 dni)
6	Wybrane problemy stomatologiczne dla lekarzy POZ	7,5 godziny dydaktycznej (1 dzień)
7	Wybrane zagadnienia zdrowia publicznego w POZ	8 godzin dydaktycznych (1 dzień)
8	Sprawdzian	115 minut
9	RAZEM	80 godzin dydaktycznych (10 dni)

IV. Wykaz umiejętności

Po ukończeniu kursu lekarz posiada umiejętności w zakresie:

- 1) świadczeń zdrowotnych obejmujących:
 - a) wdrażanie efektywnych działań profilaktycznych realizowanych w POZ,
 - b) kwalifikację do szczepień dzieci i dorosłych,
 - c) przeprowadzenie porady profilaktycznej u pacjenta dorosłego,
 - d) interpretację badań laboratoryjnych oraz obrazowych i nieobrazowych,
 - e) efektywną współpracę w koordynacji działań zespołu profesjonalistów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
 - f) współpracę w efektywnym wykorzystywaniu zasobów systemu opieki zdrowotnej,
 - g) zarządzanie informacją i dokumentacją medyczną,
 - h) bieżącą ocenę sprawowanej opieki i zapewnianie jej odpowiedniej jakości,
 - i) udział w systematycznym zapewnianiu bezpieczeństwa pacjenta i lekarza,
 - j) opracowanie Indywidualnego Planu Opieki Medycznej;
- 2) wszechstronnego podejścia holistycznego obejmującego:
 - a) jednoczesne zarządzanie wieloma problemami zdrowotnymi pacjenta,
 - b) udział w koordynacji elementów leczenia, rehabilitacji i opieki paliatywnej;
- 3) znajomości ogólnych zasad postępowania w POZ obejmujących:
 - a) wybrane schorzenia, w szczególności w zakresie stomatologii, nadwagi i otyłości oraz chorób zakaźnych,
 - b) znajomość zasad:
 - zapewniania opieki zdrowotnej nad świadczeniobiorcą i jego rodziną,
 - koordynacji opieki zdrowotnej nad świadczeniobiorcą w systemie ochrony zdrowia,
 - określania potrzeb oraz ustalania priorytetów zdrowotnych populacji objętej opieką oraz wdrażania działań profilaktycznych,
 - zapewniania profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz promocji zdrowia dostosowanych do potrzeb różnych grup społeczeństwa,
 - zapewniania edukacji świadczeniobiorcy na temat odpowiedzialności za własne zdrowie i kształtowania świadomości prozdrowotnej, w tym wdrażania działań profilaktycznych,
 - monitorowania skutków wdrożonych działań edukacyjnych lub profilaktycznych.

V. Warunki ukończenia kursu

1. Warunkami ukończenia kursu są potwierdzenie uczestnictwa w zajęciach przez organizatora kursu oraz zaliczenie sprawdzianu na podstawie karty przebiegu kursu. Sprawdzenie jest przeprowadzane po zrealizowaniu planu nauczania. Sprawdzenie trwa 115 minut i składa się z 90 pytań przygotowanych przez komisję utworzoną przez organizatora kursu, uwzględniających pięć odpowiedzi, w tym jedną prawidłową. Zaliczenie sprawdzianu wymaga udzielenia prawidłowej odpowiedzi na co najmniej 60 % pytań.
2. Ukończenie kursu potwierdza się zaświadczeniem o ukończeniu kursu w dziedzinie medycyny rodzinnej.